

12. 5. 2023

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Výživné rozvedeného manžela v kontextu právní úpravy občanského zákoníku

V posledních letech se ve společnosti šířil všeobecně rezonující názor, že rozvodem končí polovina uzavíraných manželství a stejně tak různé predikce, že tento trend bude do budoucna nejen pokračovat, ale rozvodovost bude dokonce narůstat. Na druhou stranu je třeba připomenout, že dlouhodobě klesá současně i počet uzavíraných sňatků a stoupá počet párů žijících dlouhodobě v nesezdaném soužití. V právní praxi se to projevilo nezanedbatelně zejména v době povovidové, kdy si v advokátních kancelářích podávaly dveře zejména páry, na jejichž manželské soužití mělo toto bezprecedentní období negativní vliv a přimělo je k přehodnocení svých svazků.

S tím je samozřejmě spojeno téma, které je v souvislosti s rozvodem (ač nespravedlivě) často opomíjeno na úkor např. výživného na děti, a to problematika výživného na rozvedeného manžela či manželku.

Otázka výživného mezi rozvedenými manžely není tou ze snadnějších k posuzování, a to především s ohledem na odlišné a specifické potřeby dotčených stran. V porovnání s výživným na nezletilé děti či vypořádáním společného jmění manželů je otázka výživného mezi rozvedenými manžely spíše sekundární a velká část klientů na ní sama při řešení rozvodu ani nepomyslí, ačkoli právní řád nám poskytuje patřičné nástroje na její posouzení. V tomto příspěvku se zaměříme na zákonné požadavky pro přiznání tohoto typu výživného, na způsob stanovení jeho výše i na možné důsledky případného neplnění povinnosti k jeho hrazení.

Právní úprava výživného rozvedeného manžela

Dle právní úpravy zakotvené v českém právním řádu je stanoveno, že rozvedený manžel má právo, respektive nárok na výživné za splnění dvou základních podmínek, a to v případě nedokáže-li si zajistit vlastní obživu, a to z důvod pramenících v manželství a zároveň je v možnostech druhého z bývalých manželů mu tuto potřebu finančně zajistit.^[1] Specifické podmínky výživného se samozřejmě liší dle konkrétních okolností každého specifického případu a jejich parametry jsou stanoveny až v samotném soudním rozhodnutí. Při jeho stanovení zohledňujeme rovněž s rozvodem spojené změny majetkové situace obou manželů, jejich společenských hodnot, vlivu případně stanoveného výživného a dalších i budoucích vztahů mezi manžely.

Problematika je upravena výkladově celkem jednoznačnými ustanoveními § 760 a násl. zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“)

„Není-li rozvedený manžel schopen sám se živit a tato jeho neschopnost má svůj původ v manželství nebo v souvislosti s ním, má vůči němu jeho bývalý manžel v přiměřeném rozsahu vyživovací povinnost, lze-li to na něm spravedlivě požadovat, zejména s ohledem na věk nebo zdravotní stav rozvedeného manžela v době rozvodu nebo skončení péče o společné dítě rozvedených manželů.“^[2] (§ 760 OZ)

Podmínky pro vznik nároku

Podmínky nutné pro přiznání nároku na výživné pro rozvedeného manžela jsou stanoveny na první pohled zjevně. Primárně právní úprava akcentuje nedostatek vlastních finančních zdrojů a materiálních prostředků rozvedeného (rozváděného) manžela k zajištění obživy pocházející z manželství. Tento nedostatek vyžaduje doložit žadatelem a precizně prokázat před soudem, k čemuž bývá požadováno doložení všech příjmů i případných výdajů. Na rozdíl u úpravy výživného mezi manželi stávajícími, u manželů rozvedených již není kladen důraz na to, aby životní úroveň bývalých partnerů byla po rozvodu stejná či srovnatelná.

Dalším předpokladem je prokázání schopnosti druhého z manželů finančně přispívat na výživu druhého rozvedeného manžela. Ten se tedy nevyhne prověřování jeho příjmů, výdajů, jeho majetku i závazků. V potaz připadají rovněž případné důvody, proč by se naopak neměl podílet na výživě rozvedeného manžela, např. stanovené podmínky péče a výživy společných nezletilých dětí. Pokud se rozvodem jednomu z manželů tedy prokazatelně sníží životní úroveň a budou splněny výše uvedené podmínky, může být nárokováno výživné toho rozvedeného manžela, jehož životní poměry se zhorší. Jedním z důvodů, proč klient ustoupí od domáhání se nároku na výživné, je právě nutnost splnění výše popsaných podmínek a zejména náročnost jejich doložení.

Zavinil-li rozvrat manželství převážně ten rozvedený manžel, který má platit výživné, může mu být na dobu nejdéle až 3 let výživné vyměřeno za stejných podmínek jako za trvání manželství, tj. tak aby životní úroveň obou rozvedených manželů byla stejná, a to pokud tomu, kdo rozvrat nezapříčinil či nesouhlasil s rozvodem, vznikla v jeho důsledku závažná újma.^[3] Tento případ je nazýván jako tzv. sankční výživné. Na sankční výživné nárok rozvedenému manželovi nevznikne, dopustil-li se na druhém jednání naplňujícího znaky domácího násilí.

Výživné rozvedeného manžela a jeho specifikace lze samozřejmě sjednat v dohodě manželů při rozvodu, zejména tom *nesporném*, což je všeobecně považováno za ideální řešení.

Výše výživného a jeho možné změny v průběhu času.

Kromě samotné oprávněnosti nároku na výživné řeší soud samozřejmě také otázku stanovení jeho výše. Ta se určuje s ohledem oprávněné potřeby manžela ve slabším majetkovém postavení a finanční možnosti druhého partnera. Soud opět musí brát v potaz především příjmy, majetek a závazky druhého manžela a pokusit se stanovit výši výživného tak, aby byl rozvodem znevýhodněný manžel schopen se sám živit. Rovněž se tak logicky může výše výživného měnit v průběhu času, a to za situace, dojde-li ke změně finančních poměrů a možností jednoho z manželů, kdy je na místě výši stanoveného výživného opětovně posoudit a případně aktualizovat. Stejně bude třeba postupovat, pokud dojde ke změně potřeb rozvedeného manžela, např. při nezanedbatelném zvýšení jeho životních nákladů, nákladů na bydlení či zdravotní péči.

Při rozhodování o výživném pro rozvedeného manžela se soud zabývá rovněž tím, jak dlouho rozvedené manželství trvalo a jak dlouho je rozvedeno. Dále posuzuje, zda si rozvedený manžel neopatřil přiměřené zaměstnání, přestože mu v tom nebránila závažná překážka, či zda si mohl zajistit výživu řádným hospodařením s vlastním majetkem, zda se rozvedený manžel podílel v manželství na péči o rodinnou domácnost, nebo zda se nedopustil vůči bývalému manželovi nebo osobě blízké nějakého trestného činu, či existuje jiný obdobně závažný důvod.^[4] (§ 760 odst. 2 OZ)

Právo na výživné zaniká uzavřením nového manželství, vstupem o registrovaného partnerství^[5] nebo logicky rovněž smrtí, případně poskytnutím jednorázového výživného, tzv. odbytného, na základě dohody rozvedených manželů^[6], rovněž předvídaného zákonem. Mezi další důvody patří také uplynutí doby, na níž bylo přiznáno či taková změna poměrů, která oprávněného dostatečně zajistí (např. zisk nového výdělečného zaměstnání).

Ačkoliv v současnosti není této problematice věnována přílišná pozornost a v rozvodových řízeních se tak často nesetkáváme s řešením výživného rozvedeného manžela, ať už kvůli přísnějším podmínkám pro přiznání nároku či nedostatečném povědomí o možnostech jeho uplatnění, zastávám názor, že do budoucna se bude počet klientů, kteří budou v soudních síních žádat výživné pro rozvedeného manžela, zvyšovat.

Mgr. Marek Netáhlo,
právník

JELÍNEK & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ | ATTORNEYS AT LAW

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

Pardubice - Dražkovice 181
533 33 Pardubice - Dražkovice

Truhlářská 1108/3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 466 310 691
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

[1] § 760 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník

[2] § 760 odst. 1 OZ

[3] § 762 OZ

[4] § 760 odst. 2 OZ

[5] §763 OZ

[6] §761 OZ

Další články:

- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)